

Kort gesprek met: Erich-Maria Remarque

Algemeen Dagblad (Rotterdam, NDL)

16.04.1955, Seite 13

Original:

Signatur: R-A 2.1.019/004

Kort gesprek met:

Erich-Maria Remarque

Van onze correspondent

PARIJS. – Erich-Maria Remarque, de Schrijver van *Im Westen nichts Neues* en van zo vele andere boeken, is voor enkele dagen naar Parijs gekomen. Hij heeft in de wereld twee woonplaatsen, één in Ascona, één in New-York. In Duitsland is hij een jaar of vier geleden geweest maar hij voelt er zich een vreemde, hoewel hij toch al zijn boeken nog steeds in het Duits schrijft. Te Parijs logeert hij in het hotel Bisson, aan de quai des Grands Augustins. Hij houdt er van langs de Seine te wandelen, de musea te bezoeken en zo wat rond te dwalen.

Remarque is vijf-en-veertig; hij is vrij lang van stuk, heeft grijzen haar, ziet er jonge uit. Hij is eenvoudig en sportief gekleed, in de snit van zijn overhemd en van zijn flanelen broek toch iets meer de man van de generatie, die tussen 1925 en 1940 haar grootste tijd beleefde dan van die van nu. Tijdens het gesprek viel het me plotseling op: hij kon een officier van het Duitse leger in burger zijn.

Ik schrijf altijd alleen maar in het Duits. Zelfs toen mijn boeken in Duitsland verboden waren en zij dus slechts in vertaling konden verschijnen. Men kan wel uit zijn vaderland zijn verbannen, maar men kan nooit verjaagd worden uit zijn moedertaal.

OVER HET SCHRIJVEN:

boeken zijn geen filmscenario's. Wanneer ik een roman voltooid heb, laat ik hem maar over aan de lezers en ik wil er liefst niet meer aan denken. Men kan steeds blijven verbeteren aan een werk. Er is echter een ogenblik, waarop de vrucht rijp is en wanneer men dan verder zou gaan, zou men de vorm maar verknoeien.

OVER PLANNEN voor nieuw werk: *Ik ben bijgelovig en ik spreek nooit over het werk, dat ik onderhanden heb. Maar mijn volgende boek zal minder somber en hard zijn dan die, welke ik tot nu toe heb geschreven. Ik wil ook een toneelstuk gaan schrijven; dat is een plan, waarmee ik al lang rondloop. Ik hoop trouwens in Frankrijk stof er voor te vinden.*

En hij vertelt, hoe hij eens van zijn leven een kort verhaal heeft gepubliceerd. Iemand uit Wenen had in 1938 een stuk uit *Im Westen nichts Neues* overgetypt en het aan de Völkischer Beobachter gestuurd onder een schuilnaam. De naam het ogenblikkelijk op met een inleidinkje, waarin dit »levensechte« verhaal ten voorbeeld werd gesteld aan de leugens van zekere Erich-Maria Remarque ...

OVER PARIJS tenslotte: Hier in Parijs lijken de mensen op niemand anders ter wereld. Ik geloof dat het in de lucht zit. Gisteravond bijvoorbeeld zag ik een jonge man en een jonge vrouw tegenover elkaar in een bistro zitten. De man hield het gelaat van de vrouw in zijn

handen. En hij keek haar aan zonder een woord te zeggen. Tien minuten later kwam ik weer langs hen. Zij keken elkaar nog steeds aan. Die twee wezens, die enoch mooi noch belangwekkend leken gaven toch de indruk van iets volmaakt. En ik als schrijver zou met mijn woorden geen kans zien, zo iets moois te beschrijven. Zo'n emotie als er van dat mensenpaar uitging heb ik nog nooit engens anders ondervonden behalve hier in Parijs.

Paris, zo zegt hij, plotseling van het Duits in het Frans overgaand, c'est l'amour.